

1. ULUSLARARASI SOSYAL BEŞERİ VE EĞİTİM BİLİMLERİ KONGRESİ

1ST INTERNATIONAL CONGRESS ON SOCIAL SCIENCES - HUMANITIES AND EDUCATION

REVİZE EDİLMİŞ SOSYAL BAĞLILIK ÖLÇEĞİNİN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ

Hakan SARIÇAM,¹ Meral DEVECİ²,

¹*Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD,
Kütahya, Türkiye hakansaricam@gmail.com*

²*Namık Kemal Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Çocuk Gelişimi
Programı*

ID: 110 K: 56

Öz: Giriş: Bir gruba ait olma gereksinimi benliğin bir dayatması olmasının yanı sıra sosyal ilişkilerin de kilit noktasını oluşturur. Birey diğerleri ile etkileşime girerek hem benlik tasarımına katkıda bulunur hem de birlikte yaşama arzusunu tatmin eder. Karşılıklı güven ve değerli olma hissi aidiyet duygusunun önemli bileşenleridir. Bireyin diğerleri ile bütünleşme çabası kendi iradesiyle olabildiği gibi iradesi dışında da gerçekleşebilir. Bireyin gönüllü olarak diğerlerine, gruba, topluma karşı aidiyet hissetmesine sosyal bağlılık denilmektedir. Diğer bir ifadeyle sosyal bağlılık, bir kişinin sosyal dünyayla yakın ilişkide olma konusundaki sübjektif farkındalığıdır. Sosyal bağlılık birey, aile, toplum sistemlerinin oluşmasında etkin rolünün yanı sıra sosyal/kolektif kimliğin ortaya çıkmasına da zemin hazırlar. Ampirik çalışmalarda sosyal bağlılık ile algılanan sosyal destek, benlik saygısı, pozitif duygulanım, yaşam doyumu, dışa dönüklük, duygusal denge (Duru, 2008: 15-24; Lee, Dean ve Jung, 2008: 414-419; Lee ve Robbins, 1998: 338-345) arasında pozitif ilişkiler; sosyal bağlılık ile yalnızlık, depresyon, anksiyete, stres, fonksiyonel olmayan davranışlar, teknoloji bağımlılıkları (Lee, Draper ve Lee, 2001:310-318; Lee ve Robbins, 1998: 338-345; Savcı ve Aysan, 2017: 202-216) arasında negatif ilişkiler tespit edilmiştir. Sosyal bağlılık, ergenlerin kimlik inşasında temel yapı malzemesi iken yetişkinlerde ruh sağlığı ve sürekliliğinin önemli

bir yordayıcısıdır. Dolayısıyla yetişkinler ve ergenlerde sosyal bağlılık düzeyini değerlendirebilecek ölçme araçları geliştirmek ya da uyarlamak alanyazına olumlu katkı sağlayacaktır. Ülkemizde daha önce orijinali Lee ve Robbins (1995) tarafından geliştirilen ve Duru (2007) tarafından kültürümüze uyarlanan Sosyal Bağlılık Ölçeği bulunmaktadır. Sekiz maddeden oluşan bu ölçek tümüyle olumsuz ifadeler içerdiği ve maddelerin sosyal bağlılığı değerlendirmede yetersiz kaldığı gerekçesiyle Lee ve Robbins (2001) tarafından yeniden gözden geçirilerek 15 ve 20 maddelik formları oluşturulmuştur. **Amaç:** Bu çalışmanın temel amacı Revize Edilmiş Sosyal Bağlılık Ölçeğinin (R-SBÖ) Türk kültüründe psikometrik özelliklerini incelemektir. **Kapsam:** Ölçeğin psikometrik özellikleri dil geçerliği, yapı geçerliği, benzer ölçek geçerliği, iç tutarlık güvenilirlik, test tekrar test güvenilirliği ve madde analizi ile incelenmiştir. **Çalışma grubu:** Kütahya ilinde tesadüfi örnekleme ile seçilmiş yaşları 22 ile 41 arasında değişen 502 (289 eğitim fakültesi öğrencisi ve 213 pedagojik formasyon öğrencisi) katılımcı araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. **Veri toplama araçları:** Veri toplamak amacıyla Revize Sosyal Bağlılık Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, Sosyal Provizyon Ölçeği (Duru ve Balkıs, 2007: 79-90) kullanılmıştır. Orijinal Revize Sosyal Bağlılık Ölçeği, 20 madde ve tek boyuttan oluşmaktadır. Puanlama altılı derecelendirme (1=Kesinlikle katılmıyorum-6=Kesinlikle katılıyorum) şeklinde olup; ölçek toplam bir puan vermektedir. Ölçeğin iç tutarlık güvenilirlik katsayısı .92 olarak hesaplanmıştır. DFA sonucu uyum iyiliği değerleri $\chi^2(sd= 160)= 299.54, p < .0001, RMSEA= .07. CFI= .91. RMSR= .08$ olarak bulunmuştur. **İşlem:** Ölçeğin Türk kültürüne uyarlanabilmesi için elektronik posta yoluyla Richard M. LEE'den 30.12.2015 tarihinde izin alınmıştır. Altı dil uzmanı tarafından dil kapsam geçerliği yapılmış, maddelerin son haline 3 alan uzmanı ile karar verilmiştir. İlk gruptan elde edinilen verilere AFA, ikinci gruptan elde edinilen verilere DFA, eş değer ölçek geçerlik ve güvenilirlik testleri yapılmıştır. **Bulgular:** AFA yapılırken ölçeğin orijinali ile uyumlu olması için tek faktörlülükle sınırlandırılmış, sonuç olarak Bartlet Küresellik Testi değerinin ve KMO örneklem uygunluk katsayısının alanyazındaki ölçütleri karşıladığı görülmüştür. Daha sonra ikinci grup verilerine DFA uygulanmış ve sonuç olarak ölçeğin uyum indeksi değerlerinin iyi olduğu tespit edilmiştir. Revize Sosyal Bağlılık Ölçeği ile Sosyal Provizyon Ölçeği arasında pozitif ilişileşim, UCLA Yalnızlık Ölçeği ile arasında negatif ilişileşim bulunmuştur. R-SBÖ'nün Cronbach alfa iç tutarlık güvenilirlik katsayısı .86 olarak bulunmuştur. Ayrıca düzeltilmiş madde toplam ilişileşim katsayıları .30 üzeri olduğu görülmüştür. Bu bulgular ışığında R-SBÖ'nün Türk kültüründe yetişkinlerin sosyal bağlılık düzeylerini tespit etmede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bağlılık, toplumsal aidiyet, ölçek